

Praha 16.11.2004

76

Evropské sledování incidence melanomu podle stadia

V této aktuální informaci chceme upozornit na hlavní závěry ze studie o výskytu melanomu podle stadií. Studie se jmenuje "Monitoring stage-specific trends in melanoma incidence across Europe reveals the need for more complete information on diagnostic characteristics". Autoři (Vries, Bray, Eggermont, Coebergh) ji publikovali v časopise *European Journal of Cancer Prevention*. Projekt proběhl pod záštitou *European Network of Cancer Registries (ENCR)*, jehož členem je i český Národní onkologický registr.

Incidence maligního melanomu kůže (dg. C43) a úmrtnost na tuto příčinu zaznamenaly v Evropě během posledních padesáti let významné změny. Výskyt melanomu se nejprve zvýšil ve Skandinávii a Velké Británii, posléze se vzrůstající trendy výskytu rozšířily do západní, jižní a východní Evropy. V populaci s vysokou incidencí melanomu byla úmrtnost srovnatelná se situací v zemích s nízkou incidencí. Tento jev je pravděpodobně způsoben vlivem preventivních kampaní, které jako první probíhaly právě v severní Evropě a ve Velké Británii.

Zatímco růst incidence melanomu lze považovat za obecný jev týkající se všech evropských zemí, výskyt této diagnózy podle jejího stadia se v jednotlivých populacích různí. Zvyšování informovanosti veřejnosti o nemoci může výrazně zvýšit míry přežívání. Čím dříve je melanom podchycen, tím je histologický nález a s ním i prognóza příznivější. Zhodnotit výsledky těchto preventivních opatření lze monitorováním výskytu melanomu podle stadia.

Do výzkumu byly zapojeny onkologické registry, které poskytovaly dostatečné informace o stadiu (alespoň u poloviny registrovaných případů) a o histologii choroby. Tyto podmínky splnilo 21 registrů. Pro podrobnější analýzu vývojových trendů byla navíc nutná minimálně desetiletá doba sledování, kterou splňovalo 9 registrů. Do studie byla zahrnuta také data za Národní onkologický registr České republiky.

Mezinárodní srovnání je ztíženo použitím nejednotné metodiky pro monitorování výskytu melanomu. V jednotlivých národních registrech jsou například užívány rozdílné klasifikace melanomu podle stadia. Nejčastěji se jedná o klasifikaci TNM, Breslowo nebo Clarkovo schéma. Autoři studie sjednotili klasifikace s použitím symboliky T1-T4 a u neurčeného nebo nejistého stadia melanomu Tx.

Melanomy podle histologického nálezu jsou tříděny nejčastěji na nodulární (NM), povrchově šířící se (SSM) a lentigo maligna melanomy (LMM). Posledně jmenovaný typ melanomu není v Národním onkologickém registru České republiky odlišován a je zařazen do kategorie ostatních melanomů. Z tohoto důvodu byly české údaje z některých srovnání vyloučeny.

Interpretace výsledků je dále komplikována častými případy neúplnosti dat týkajících se stadia nebo histologie nemoci.

Klasifikace melanomu podle stadia

Stadium	Breslow (tloušťka nádoru)	Clark (úroveň invaze)	T (TNM)
T1	≤ 0,75 mm	II	T1
T2	> 0,75 a ≤ 1,50 mm	III	T2
T3	> 1,50 a ≤ 4,0 mm	IV	T3
T4	> 4 mm	V	T4
Tx	chybí	chybí	chybí

Do výzkumu byla zahrnuta data za 36 253 případů kožních maligních melanomů mužů a 47 703 případů kožních maligních melanomů žen. Věkový medián se pohyboval mezi 51 a 68 roky.

Nejvyšší incidence u mužů byla nalezena ve Švýcarsku, ČR a Holandsku, u žen ve Švýcarsku, Holandsku, Itálii a Severním Irsku. Ženy měly příznivější prognózu choroby než muži. Byly mladší (věkový medián 56 let u žen proti 59 u mužů), měly méně často nejvyšší stadium T4 (7,7 % proti 11,0 % u mužů) a méně nodulárních melanomů (13,8 % proti 16,2 % u mužů). Muži měli melanom nejčastěji na trupu, ženy na bocích a dolních končetinách (s výjimkou žen z ČR, u kterých se vyskytoval maligní melanom kůže v obou případech stejně často).

Počtení zastoupení melanomu podle stadia T1-T4 se v registrech mění. Nižší stadia T1/T2 převažují ve Východní Anglii, Lotyšsku a České republice. V Severním Irsku a u Slovínků je nejvíce případů ve stadiu T3. V některých registrech se vyskytl vysoký podíl nezjištěných a nezařazených melanomů (Tx), což může významně ovlivnit rozložení ostatních stadií. Stadium Tx bylo nejpočetnější u holandské populace (36 % u mužů, resp. 37% u žen), vyšší zastoupení Tx melanomů bylo zaznamenáno také v Severním Irsku.

Podle histologického nálezu byly ve většině registrů početnější povrchově šířící se melanomy, které jsou prognosticky příznivější. Jejich počet v posledních letech stoupá na úkor nodulárních melanomů. Mezi země, které vykázaly naopak vyšší prevalenci nodulárních melanomů, patří i Česká republika.

Výsledky potvrdily, že preventivní kampaně zaměřené na zvýšení informovanosti veřejnosti mají pozitivní vliv na incidenci maligního melanomu podle stadia. Země se stále vysokým výskytem nodulárních melanomů a pokročilých stadií nemoci mají za předpokladu zvyšování povědomí o prevenci melanomu kůže dobré vyhlídky. Sledování výskytu maligního melanomu kůže podle stadia a histologie má své opodstatnění a využití, neboť kompletní a kvalitní informace o diagnostice pacientů s melanomem nepochybně vede ke zlepšování strategií prevence.

Vypracovala: MUDr. Jana Ajmová, Lenka Juříčková

Charakteristiky registrů v posledních 3 letech (stadia - specifické trendy melanomu v Evropě)

Země - registr	Muži									
	Období	Evropský standard	Počet	Relativní pravděpodobnost přežití 5 let ¹⁾	Stadia					
					T0 počet (%)	T1 počet (%)	T2 počet (%)	T3 počet (%)	T4 počet (%)	Tx počet (%)
Slovensko	1998 - 2000	11,1	336	60,6	0	62 (18)	119 (35)	90 (27)	32 (10)	33 (10)
Česká republika	1998 - 2000	13,0	1 937	60,3	7 (0,4)	726 (37)	380 (20)	410 (21)	237 (12)	177 (9)
Východní Anglie	1998 - 2000	9,1	406	74,0	0	210 (52)	109 (27)	63 (16)	12 (3)	12 (3)
Holandsko	1996 - 1998	12,0	2 815	79,2	0	450 (16)	424 (15)	595 (21)	321 (11)	1025 (36)
Severní Irsko	1999 - 2001	9,4	221	53,5	0	36 (16)	45 (20)	83 (38)	15 (7)	42 (19)
Lotyšsko	2000 - 2002	3,9	127		0	41 (32)	53 (42)	19 (15)	7 (6)	7 (6)
Země - registr	Ženy									
	Období	Evropský standard	Počet	Relativní pravděpodobnost přežití 5 let ¹⁾	Stadia					
					T0 počet (%)	T1 počet (%)	T2 počet (%)	T3 počet (%)	T4 počet (%)	Tx počet (%)
Slovensko	1998 - 2000	10,2	376	70,1	0	57 (15)	131 (35)	115 (31)	43 (11)	30 (8)
Česká republika	1998 - 2000	11,1	2 036	77,9	6 (0,3)	843 (41)	452 (22)	402 (20)	183 (9)	150 (7)
Východní Anglie	1998 - 2000	9,3	452	85,8	0	295 (65)	94 (21)	47 (10)	5 (1)	11 (2)
Holandsko	1996 - 1998	15,2	3 924	88,5	0	846 (22)	692 (18)	672 (17)	267 (7)	1447 (37)
Severní Irsko	1999 - 2001	12,3	340	53,5	0	49 (14)	67 (20)	143 (42)	23 (7)	58 (17)
Lotyšsko	2000 - 2002	5,6	275		0	84 (31)	105 (38)	54 (20)	24 (9)	8 (3)

¹⁾ relativní pravděpodobnost přežití: národní (ne regionální) jsou dodány databáze EURO CARE III (případy diagnostikované mezi 1990 - 1994) (Berrino a spol.), kromě severního Irska (Gordon a spol., 1991)

Charakteristiky registrů v posledních 3 letech (stadia - specifické trendy melanomu v Evropě)

Země - registr	Muži											
	Období	Histologie					Lokalizace					
		NM počet (%)	SSM počet (%)	LMM počet (%)	Jiné počet (%)	NS počet (%)	Hlava a krk počet (%)	Trup počet (%)	Paže počet (%)	Noha počet (%)	Jiné počet (%)	NS počet (%)
Slovensko	1998 - 2000	61 (18)	57 (17)	12 (4)	26 (8)	180 (54)	45 (13)	193 (57)	40 (12)	45 (13)		13 (4)
Česká republika	1998 - 2000	564 (29)	482 (25)		849 (44) ²⁾	42 (2)	231 (12)	1087 (56)	292 (15)	204 (11)	8 (0,4)	115 (6)
Východní Anglie	1998 - 2000					406 (100)	92 (23)	156 (38)	87 (21)	58 (14)		13 (3)
Holandsko	1996 - 1998	484 (17)	1305 (46)	199 (7)	132 (5)	695 (25)	543 (19)	1214 (43)	466 (17)	439 (16)	2 (0,1)	151 (5)
Severní Irsko	1999 - 2001	42 (19)	82 (37)	26 (12)	9 (4)	62 (28)	58 (26)	70 (32)	35 (15)	33 (15)		25 (11)
Lotyšsko	2000 - 2002					127 (100)	24 (19)	71 (56)	12 (9)	18 (14)	1 (0,8)	1 (0,8)
Země - registr	Ženy											
	Období	Histologie					Lokalizace					
		NM počet (%)	SSM počet (%)	LMM počet (%)	Jiné počet (%)	NS počet (%)	Hlava a krk počet (%)	Trup počet (%)	Paže počet (%)	Noha počet (%)	Jiné počet (%)	NS počet (%)
Slovensko	1998 - 2000	63 (17)	64 (17)	25 (7)	44 (12)	180 (48)	66 (18)	113 (30)	53 (14)	132 (35)		12 (3)
Česká republika	1998 - 2000	538 (26)	601 (30)		864 (42) ²⁾	33 (2)	298 (15)	638 (31)	383 (19)	622 (31)	6 (0,3)	89 (4)
Východní Anglie	1998 - 2000					452 (100)	55 (12)	81 (18)	82 (18)	224 (50)		10 (2)
Holandsko	1996 - 1998	517 (13)	2015 (51)	251 (6)	171 (4)	970 (24)	529 (13)	966 (25)	801 (20)	1484 (38)	1 (0)	143 (4)
Severní Irsko	1999 - 2001	57 (17)	159 (47)	24 (7)	11 (3)	89 (26)	55 (16)	43 (13)	68 (20)	135 (40)		39 (11)
Lotyšsko	2000 - 2002					275 (100)	48 (17)	66 (24)	52 (19)	102 (37)	1 (0,4)	6 (2)

²⁾ Zahrnující LMM, které nebylo odděleně registrováno